

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja do konca tega leta 1 K za Avstro-Ogrsko, 1 marko za Nemčijo, 2 liri za Italijo in $\frac{1}{2}$ dolarja za Ameriko.
Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 20 vin., vsa stran 60 K, pol strani 30 K, četrt strani 15 K, osminka strani 8 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravitelju „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Narodnost in vera.

Bivši srbski minister in odličen književnik Ivan G. J. je napisal za naš list ta - le uvaževanja vreden članek:

Za veliko nalogo, da se ustvari in učvrsti čim največja vez, čim najširše in čim najmočnejše edinstvo med jugoslovanskimi narodi, je mnogo važneje in nujneje, da odstranujemo vse ono, kar nas razdružuje in razdvaja, kakor da vedno in vedno poudarjamo in okrepljujemo ono, kar nas veže in spaja.

Korist in potreba čim najožjega zblizanja in čim najpristnejšega edinstva ste veliko ložje pojmljivi javnosti, kakor trudapolno delo, da se odstranijo vse napeke, ki to edinstvo zavirajo in preprečujejo.

Od teh zaprek je ena največjih in najtežjih: razlika v veri.

Mi južni Slovani smo se naselili na križišču, na mejni točki med tremi verami — med katoliško, pravoslavno in mohamedansko.

Te tri različne vere so nas dobile v oblast, so nas razdvojile in razcepile.

Vzgojna moč verske izključnosti treh svetovnih ver nas je zapredla v svoje mreže ter nas razdelila na tri odtujena, drug drugemu sovražna plemena — Slovence, Hrvate in Srbe.

Ob tej verski različenosti se je do danes razbijala tako narodna sorodnost, kakor tudi istovetnost prosvetnih in političnih koristi, sploh vse, kar nam je razen vere skupno.

Za vsakogar, ki se s količkaj pravice prišteva v vrsto novodobno naobraženih ljudi, je jasno, da ni narodnost v prav nobenem oziru odvisna od vere.

Vkljub temu pa je takisto nesporno, da se na našem slovanskem jugu še danes mešajo pojmi o narodnosti s pojmom o veri in da je verska razlika še dandanes najsilnejša zapreka oni bratski slogi in onemu prosvetljenemu edinstvu, za katerim teži vsak pameten Jugoslovian.

Stoječ na tem brezmiselnem stališču, da sta narodnost in vera nekaj skupnega in da razlika v veri ustvarja različnost tudi v narodnih, gospodarskih in političnih vprašanjih, je povsem naravno, da skušajo tisti, ki so nasprotniki našega narodnostnega edinstva, v svojo korist izrabljati to razliko v veri in da se poslužujejo vseh sredstev, da bi to versko razliko vzdržali ali jo celo poglobili in poosttrili.

Odtod tudi izvira dejstvo, da so na našem slovanskem jugu duhovniki vseh treh ver najizrazitejši narodni in politični dejatelji v medsebojni borbi in v medsebojnih prepirih.

Vsa vprašanja o veri je torej treba izločiti iz vseh teženj in stremeljenj po jugoslovanskem edinstvu.

Zato je treba tudi dosledno pobijati vsak poskus, da bi se narodnost spravljala v zvezo s pojmom o veri.

Ta dva pojma ne stojita v nobeni medsebojni zvezi in tudi nista odvisna drug od drugega.

Prepričanje, da je koristno in potrebno, ako se versko vprašanje izloči iz vseh skupnih teženj, mora roditi kot nujno posledico največjo versko znosljivost, spoštovanje vseh verskih navad in čustev posamičnih jugoslovanskih narodov.

Kakor smo razcepljeni na tri vere, tako je povzročil naš zemljepisni položaj, da smo razdeljeni tudi v pisavi — v abecedi.

Vsi vemo, kako nas ta razlika v pisavi drug drugemu odtuja in koliko povzroča zaprek medsebojnemu bratskemu občevanju ter prosvetni in književni vajenosti.

Cirilica ima za se to, da sta jo ustvarila za Slovane Ciril in Metod in da jo piše pretežna večina slovanskih narodov. Latinica pa se odlikuje po tem, da so njeve črke vzete iz abecede najprosvetljenejših narodov na svetu.

Iz tega sledi, da je prav tako nesmiselno slaviti Cirila in Metoda, a obenem zametavati ali preganjati cirilico, kakor bi bilo neumestno, odtujevati se latinici.

Z ozirom na to bi bilo potrebno, da bi se na slovanskem jugu učili obe pisavi — latinica in cirilica, to tem bolj, ker se je obeh povsem lahko naučiti, vsaj lažje, kakor Angležu in Francozu samo ene njegove pisave.

Dotaknil sem se tu mimogrede vprašanj, o katerih bi bilo potrebno govoriti obširneje.

Za sedaj bodi to dovolj. Morda bodo te vrstice zadostovale, da se bo jelo temeljito razpravljati o vprašanjih, ki sem jih sprožil samo mimogrede.

Skupni jugoslovanski stvari bi bilo to samo na korist.

Končno naglašam še to - le:

Najnaprednejši narodi ločijo vero in cerkev od države, ne da bi s tem žalili verska čustva ali kršili versko svobodo.

Menda smo že tudi mi Jugoslovani — Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari — na tako visoki stopnji, da lahko odločimo vero vsaj od narodnosti, da nas vera v prihodnje ne bo zavirala v ustvarjanju našega narodnega edinstva, k čemur nas silijo vse naše narodne koristi in vsa naša skupna bodočnost.

Politični pregled.

Avstrija.

Položaj v državnem zboru je prav takšen, kakor je bil pred tedni. Slovanske stranke, združene v »Slovanski Enoti«, zahtevajo, da odstopi Bienerthova vlada in da napravi prostor pravičnemu in nepristranskemu ministrstvu, v katerem bi naj bilo razen ministrskega predsednika in domobranskega ministra 5 Slovanov in 5 Nemcev. Nemci, ki so navajeni, da so imeli v vsakem ministrstvu pretežno ali boljše rečeno dvetretjinsko večino, seveda o tej zahtevi nečejo nič slišati in se vsled tega z vsemi štirimi upirajo vsaki spremembi v Bienerthovem ministrstvu. Ker jih v tem njihovem odporu podpirajo tudi najvišji krogi, ki nič radi ne vidijo, da bi

Slovani prišli do odločilne besede tudi v ministrstvu, je prav lahko mogoče, da bo Bienerth še nadalje ostal na krmilu in da bo skušal vladati brez državnega zbora. Morda bo skušal slovansko moč v poslanski zbornici streti s tem, da bo zbornico razpustil in razpisal nove volitve. Toda veliko vprašanje je, ako se mu bo posrečilo doseči, da bi slovanski narodi izvolili take poslance, ki bi pred njim ležali na trebulih. Sicer pa naj store najvišji krogi, karkoli jim je drago, tega ne bodo več preprečili, da bi Slovani z vseni sredstvi ne delovali na to, da se jim dajo po državnih ustanovnih zakonih zajamčene pravice. Slovan stopa na dan in ni je več moči na svetu, ki bi mogla zabraniti njegovo zmagonosno pot!

Hrvatska.

Vladi bana barona Raucha bje že smrtna ura, zato se trudi na vse kriplje, da bi pred svojo smrtjo izvedla še čim največ svojih načrtov. Kakor vsak oče pred bližajočim se koncem skuša preskrbeti svoje otroke, tako se tudi baron Rauch in njegova lepa družba trudita, da preskrbita svojim ljudem čim najmastnejše službe. Pri tem se seveda ban baron Rauch čisto nič ne ozira na zakon ali na sposobnosti dotičnih svojih ljudi, marveč gleda samo na to, da jim preskrbi toplota in udobna zavetišča. Tako sta ban baron Rauch in podban Čuvaj spravila že vso svojo žlahto in vse svoje prijatelje pod streho, nesrečna Hrvatska pa plačuje za to sodrgo! — V četrtek se je pričel pred dunajskimi porotniki proces proti profesorju dr. Friedjungu, ki ga tožijo hrvaški in srbski narodni poslanci, ker jih je obrekoval, da so podkupljeni od srbske vlade. Povzročitelja tega obrekovanja sta hrvaški ban in minister zunanjih del grof Aehrenthal. Ker nima toženec dr. Friedjung, kakor se kaže, nobenih dokazov za svoje obrekovanje, bo skoro gotovo, da bo obsojen, a z njim bo v prvi vrsti obsojen tudi ban baron Rauch. Če se to zgodi, bo Rauch prisiljen odstopiti in z njim bo tudi konec strahovlade na Hrvatskem.

Ogrska.

Kakor na Avstrijskem, tako tudi na Ogrskem še vedno ni končana ministrska kriza. Vlada neče sprejeti predlogov madžarskih strank, a se tudi ne more odločiti, da bi nastopil proti madžarskim težnjam, ki očitno merijo na to, da se Ogrska popolnoma loči od Avstrije. Krogi, ki so baje dobro poučeni, pravijo, da bo padla končna odločitev vladarjeva koncem tega tedna in da bo imenovan za ministrskega predsednika bivši hrvaški ban grof Khuen-Hedervary ki bo razpustil državni zbor, izvedel nove volitve in baje tudi uveljavil volilno reformo na podlagi splošne in enake volilne pravice.

Nemška svoboda.

V Katovicah v pruski Šleziji so se nekateri uradniki in učitelji smrtno pregrešili proti državi in cesarju. Pri občinskih volitvah so namreč glasovali za poljske kandidate. To je bil tako velik zločin, da ga je ukazal kaznovati sam cesar Viljem. Poslal je namreč okrajnemu glavarju svojeručno pismo, v katerem so stale v latinskem jeziku besede: »Nihče me naj ne kaznovano ne žali.« Glavar je razumel ta migljaj: učitelje, ki so glasovali za poljske kandidate, je premestil v najoddaljenejšo poljsko vasi, proti uradnikom pa je uvedel službeno preiskavo. Taka je svoboda pod prusko pikelhavbo!

Balkanska zveza.

Po prvotnem načrtu bi v balkanski zvezi morale biti združene vse balkanske države. Kakor pa vse kaže, bodo v to zvezo vstopile samo slovanske države: Srbija, Bolgarska in Črna gora. Po poročilih iz Sofije, sta se Bolgarska in Srbija o zvezi dogovorili v vseh podrobnostih. V svrhu, da pridobi za to zvezo tudi Črna gora, je te dni odpotoval na Cetinje bivši srbski ministrski predsednik general Sava Gruić.

Italija.

Ministrstvo Giolitti, ki je bilo Avstriji prijazno, je padlo, ker mu je zbornica izrekla nezaupnico. Novo ministrstvo je sestavil Sonino, ki je na glasu kot velik prijatelj Francozov in hud sovražnik Avstrije. Z ozirom na to prorokujejo nekateri, da ne bo dolgo, ko bo Italija izstopila iz zveze z Avstrijo in Nemčijo.

Črna gora.

Junaška Črna gora zdihuje sedaj pod strahovlado kneza Nikole, ki je na svoja stara leta postal krut nasilnik. Pred meseci je dal več uglednih veljakov iz plemena Kučev zapreti, češ, da so snovali zaroto proti njemu. Dasi se jim ni moglo ničesar dokazati, so sodniki, sami neuki ljudje, sedem izmed njih obsodili na smrt, ostale pa v 10 do 20 letno ječo. Smrtna obsodba je bila takoj drugo jutro izvršena. Da je ta strašni dogodek izzval silno ogorčenje ne samo v Črni gori, marveč med vsemi Slovani, je jasno. Kakor zatrjujejo vesti s črnogorske meje, je v Vasojevičih prišlo do pravcate ustaja. Vojni minister Martinović se je z dvema bataljonoma napotil v Vasojevič. Tu je zavzel dve vasi ter aretiral 80 najodličnejših mož. Bati se je, da ne izbruhne revolucija v vsi državi.

Razgled po Slovenskem.

r Glavni zbor »Narodne stranke za Štajersko.« V »Narodnem domu« v Celju se je vršil v sredo III. glavni letni zbor »Narodne stranke za Štajersko«. Udeležilo

se ga je okrog 200 zaupnikov iz vseh okrajev Spodnje Štajerske. Kot zastopnika kranjske in goriške narodne-napredne stranke sta bila navzoča deželna poslanca dr. Ivan Oražen in Andrej Gabršček, ki sta v svojih pozdravnih govorih naglašala potrebo skupnega delovanja vseh naprednih strank na Slovenskem. Koncem njihovih govorov je prišlo do navdušene manifestacije za ustanovitev vseslovenske napredne stranke. Na to je poročal državni poslanec Fran Roblek o svojem delovanju in o splošnem položaju. Obenem je tudi pojasneval, zakaj poleti »Zveza južnih Slovanov« ni vstopila v obstrukcijo, marveč je raje ostala v najstrožji opoziciji proti vladi. Deželni poslanec dr. Vekoslav Kukovec je razpravljal o razmerah v deželnem zboru ter podal poročilo o svojem delovanju v tej korporaciji. Splošno poročilo o strankinem delovanju je podal tajnik Janko Lesničar, o gospodarskem delu pa je referiral dr. Anton Božič. V izvrševalni odbor so bili izvoljeni: predsednik: dr. Vekoslav Kukovec; podpredsedniki: župan Šinko iz Središča, župan Širca iz Žaleca in dr. Anton Božič; odborniki: Pahernik, Mahne, dr. R. Karba, Miloš Štibler, Ivan Prekorsšek, dr. Koderman, Iv. Malus, dr. Kalan, Fr. Brinar, Fr. Voglar, dr. Gvidon Sernee, Fr. Roblek, Vinko Ježovnik, dr. Vladimir Sernee, dr. Fr. Lipold, Andrej Oset, dr. L. Stiker, Janko Lesničar in Vekoslav Spindler. V glavni odbor je bilo izvoljenih 52 zastopnikov iz vseh spodnještajerskih okrajev. Zbor je izrekel popolno zaupanje strankinim poslaneem Fr. Robleku, V. Ježovniku in dr. Kukovecu ter jih pozval, naj kakor doslej tudi v bodoče požrtvovalno in neutrudno delujejo v prosep stranke in slovenskega naroda vobče. Vse predlagane resolucije so bile z velikim navdušenjem sprejete. Imed sprejetih resolucij navajamo te-le: za ustanovitev vseslovenske napredne stranke, proti ponemčevanju ljudskega šolstva na Spodnjem Štajerskem, za uspešno gospodarsko delo, proti nameravanemu novemu davku na vino, o uredništvu in strankinem časopisu itd. Končno se je državnima poslanema Robleku in Ježovniku naročilo, naj neomahljivo vztrajata v najodločnejši borbi proti vladajočemu sistemu Bienerthovega ministrstva.

r Za Ciril - Metodov obrambni sklad so se nadalje zavezali prispevati sledeči p. n. gg.: 493. »Prva dolenska posojilnica v Metliki« (plačala 200 K); 494. Oset Fr., Fala ob Dravi pri Mariboru; 495. Wesiak Valentin, Prevalje, Koroško; 496. Počkaj Fran, hotelir v Trstu; 497. Člani novo-meške prosvetne podružnice: Kobe Ernest, Kobe Viktor, Mramor Fr., Skale Otmar, Tauželj Iv., vsi pravniki; 498. Mestno županstvo, Kamnik; 499. Finančni uradnik št. I. (z željo, da se imovitejši g. uradniki tudi priklase); 500. † Jos. Rob-

lek, bivši laborant v Tržiču (plača za nje-ga mesto nagrobnega spomenika lekarnar gosp. Hugo Roblek iz Tržiča); 501. Beg Ante, potovalni učitelj družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani (plačal 20 K); 502. Zemljč Ivan, sodnik v Ormožu (plačal 10 K); 503. Dr. Anton Žižek v Ormožu (plačal 40 K); 504. Pavla Omulčeva, odvetnikova soproga v Ormožu; 505. »Narodni kvartet« v Ormožu (plačal 60 K); 506. »Narodna dekleta« v Ormožu (plačale 20 K); 507. Anton Kržič, c. kr. profesor v p. na Lunovcu pri Veliki Nedelji (z dostavkom, da prispeva samo napredni »Družbi«); 508. Ivan Veselič, trgovec v Veliki Nedelji; 509. Milka pušica v Trstu (plačala 40 K).

r Družba sv. Cirila in Metoda ima v zalogi božične in novoletne razglednice. Rodoljubi, segajte po njih! Dosedaj smo prejeli še malo naročil. Posnemajte vrle brate Čeha, ki so pokupili že v mesecu novembru 120.000 razglednic v prid »Češke obrambne šolske družbe«.

r V korist družbi sv. Cirila in Metoda prodaja trgovec gosp. Pavel Magdič v Ljubljani umetniško izdelane »fine« narodne znake z monogramom Družbe sv. C. in M. — Ti znaki se nosijo lahko kot igle za kravate, zagnubnice, kot gumbi za zapestnice, priveski k verižicam, kot broške za dome. Znaki se priporočajo za božična in novoletna darila.

r Slavne podružnice družbe sv. Cirila in Metoda se vljudno prosijo, da blagovolijo prispevke še tekom tega meseca glavni družbi poslati, to pa radi tega, da se more pravočasno letni račun zaključiti. Prosimo!

r Podpore gasilnim društvom. Deželni odbor je priznal za leto 1909 podpore iz stražno-gasilnega zaklada nastopnim prostovoljnim gasilnim društvom: Ljubljana 600 K; po 200 K: Ambrus, Mirna, Podkoren, Stara Vrhnika, Št. Peter pri Rudolfovem, Št. Vid pri Zatičini; po 150 K: Bela cerkev, Bled, Dravljica, Kašelj, Kropa, Ledine, Ljubno, Mirna peč, Moravče, Postojna, Ribno, Stožice, Studeno, Sušje, Škofja Loka, Velike Poljane, Vodice, Žabnica, Jurjevica; po 120 K: Rudolfovo, Škofljica; po 100 K: Begunje, Boh. Bela, Boh. Bistrica, Breznica, Dolsko, Gameljne, Godovič, Gorje, Horjul, Sp. Idrija, Kranjska gora, Predoslje, Radovljica, Razdrto, Ribnica, Stob, Stražišče, Studenec-Ig, Sv. Križ, Zg. Šiška, Št. Vid pri Ljubljani, Tacen, Tomišelj, Trzin, Valta vas, Velika Loka, Vinica, Vižmarje, Vrbljene, Vrhnika; po 90 K: Trebnje; po 80 K: Zgornji Bernik, Bizovik, Bloke, Borovnica, Brezovica, Cerklje pri Kranju, Cerklje pri Krškem, Cerklje, Črni vrh nad Idrijo, Črnomelj, Dob, Dobliče, Dobravčeva, Dobrava pri Bledu, Dol, Dolenja vas pri Cerknici, Dolenja vas pri Ribnici, Domžale, Dovje, Duplje, Hrušica, Idrija, Ilirska Bistrica, Iška Loka, Jese-

nice, Ježica, Kamna gorica, Kamnik, Komenda, Koroška Bela, Kostanjevica, Kranj, Krka, Krško, Leše, Logatec doljni, Logatec gornji, Lukovica, Mavčiče, Mengeš, Mokronog, Moste, Mošnje, Motnik, Orehovica, Pijava gorica, Pirniče, Planina, Podpeč, Polhov gradec, Poljane, Preddvor, Radeče, Rateče, Rovte, Selce, Semič, Senožeče, Sora, Sorica, Srednja vas, Stara Loka, Sv. Gregor, Šenčur, Sp. Šiška, Šmarje, Šmartno pri Litiji, Štepanja vas, Št. Jernej, Št. Jurij pri Grosupljem, Št. Rupent, Toplice, Tržič, Vače, Velike Lašče, Verd, Vič-Glince, Voglje, Zagorje na Pivki, Zasip, Žiri, Žužemberk, Slavina in Sodražica — skupaj 14.700 K.

r C. kr. finančno ministrstvo je odredilo z razpisom z dne 14. septembra 1909, št. 63.710, da se izplačujejo pokojninski in preskrbovalni užitki pri tukajšnjem računskem oddelku predpisani, od 1. februarja 1910 počenši potom poštnohramilnega urada. O tem obveščajo se prizadete stranke, c. kr. avstrijski penzionisti in njihove vdove, da te stranke pri onih uradih, kjer so dosedaj dobivali svoje pokojninske in preskrbovalinske užitke, natančno napovedo svoje bivališče, oziroma najbližji poštni urad, potom katerega bodo dobivali svoje užitke od navedenega dne počenši. Obenem, ko prineso svoje pobotnice za januarjski užitek k dosedanjim uradom, prosijo naj za dotični pouk, katerega jim bodo naročili ti uradi brezplačno in po kojim se jim je natančno ravnati. Vsako menjavo svojega bivališča naznaniti morajo te stranke takoj tukajšnjemu računskemu oddelku, da dobe ti pravočasno svoje užitke.

r Konjerejski odsek namerava v kratkem nakupiti nekaj plemenskih žrebce pingavske pasme. Konjerejci, kateri imajo katere žrebce brez posebnih napak oddati, naj stavijo ponudbe na konjerejski odsek v Ljubljani, da si jih ta radi nakupa pregleda.

r Perotninski zavod v Šiški pri Ljubljani je dograjen in otvorjen. Poleg trgovskega značaja je ta zavod, kateri vzreja čistokrvne plemenjake, namenjen v povzdigo perutninarstva na Kranjskem in priporočamo perotninoorejcem in drugim interesentom, da si ta, v Avstriji največji zavod o priliki ogledajo.

r Nesreča slovenskega letalnega stroja. Brata Rusjan, sinova slovenskega sodarja v Gorici, sta kontruirala, kakor smo že poročali, nov letalni stroj. Dobivši iz Pariza naročeni motor, sta začela z letalnimi poskusi in dosegla uspeh, da se je stroj dvignil tri do pet metrov visoko in čisto dobro letel po zraku. Dne 6. t. m. sta pred povabljenimi gosti na vojaškem vežbališču poskusila svoj stroj. Ta je letel prav dobro, a v neznatni visočini; ko je hotel premeniti smer, je trčil z nekim izveščekom. Stroj, voz in konji so bili poškodovani, a ponesrečil se ni nihče.

r Prva pomočnica v steklarski obrti je gđ. Marija Tomšič iz Volčjega potoka pri Kamniku, uslužbena pri ljubljanski tvrdki Julij Klein. V ponedeljek je napravila tozadevno skušnjo z izvrstnim uspehom.

r Bobinzon. Pred kratkim se je v Ljubljani pojavil neki tujec, ki je pravil, da je ruski podanik Teodor Kulinsky iz Varšave. Delal se je, kakor da bi znal samo francosko, z nemškimi pismi pa je pobiral pri strankah milodare s pretvezo, da bi rad dobil toliko, da bi se mogel odpeljati v svojo domovino, kjer ima ženo in otroke. Natvezil je, da je v času rusko-japonske vojske pobegnil od 16. pešpolka itd. Ko je o tem doznala policija, ga je izsledila in aretirala. Pri sebi je imel več prosjaških pisem, kakor tudi svojo delavsko knjižico, izdano po policijskem komisarijatu v Belfortu in nekaj drobiža. Stvar se je nato pojasnila, da to ni Kulinsky, marveč knjigoveški pomočnik Teodor Jejte, rojen l. 1886 v Zdenški Voli, v guberniji Kališ. Navedenec je bil po tukajšnji policiji že aretovan 9. septembra 1904 ter se je izdal za Antona Demuldna, rodом iz Bruslja. Takrat je pripovedoval, da je služil 9 let v francoskih tujih legijah v Afriki, kar pa tudi ne odgovarja resnici. Pač pa se je pozneje dognalo, da je bil pobegnil iz odgonskega zapora v Lincu. Jejte je od leta 1897 izgnan po policijskem ravnateljstvu iz vseh avstrijskih kronovin, vsled česar si je tudi nadeval tuja imena. Sedaj so ga izročili sodišču, po prestani kazni pa se povrne z neprostovoljnim spremstvom v svojo domovino.

r Samomor Slovenca v Zagrebu. Na Prilazu v Zagrebu se je v nedeljo obesil mizar Vinko Jezernik, doma v Stranica na Štajerskem. Na listič, ki je ležal na mizi, je napisal oporoko, ki se glasi takole: Vse svoje premoženje zapuščam revnim mizarskim vdovam in sirotam. Vinko Jezernik. — Vzrok samomora je bila neozdravljiva bolezen.

Dolenjski novičar.

Novice iz Karmela pri Št. Janžu.

d Krmeljsko gospodo jako bodejo v oči novice v »Slov. Domu«. In kaj bi jo tudi ne, saj je vse gola istina kar prineso novice. Resnica pa v oči bode, pravi pregovor. Ker se čutijo v vsem prizadete in jih to boli, da širša javnost spozna enkrat te kaline, so pričeli na vseh koncih voluniti, kdo da je pisec teh vrstic. Verujemo, da bi gospoda rada poznala pisca, tudi vemo, da bi potem dobro shajal on z njo, ko bi utihnil, toda mi stojimo zvesto na straži za našo stvar. Zboljšajo in popravijo naj se vse napake, ki žalijo slovenski čut in videli bodo, da bomo tudi mi utihnili. Dokler se pa razmere ne spre-

mene, veruje naj gospoda, da imamo še dosti zanimivega gradiva na razpolago, in naj se vsi Flatschati in Filippi i. dr. na glavo postavijo, mi bomo branili našo sveto stvar do zadnjega.

d **Dokler ni prinašal »Slov. Dom«** nobenih poročil iz tega kota lepe Dolenjske, dohajalo je le par »Slov. Domov« semkaj, a sedaj zadnje čase, ko prinaša »Slovenski Dom« tudi novice iz tega kraja, se je število naročnikov znatno pomnožilo in kakor čujemo, z novim letom pa se jih bo prav veliko naročilo na »Slov. Dom«. — Prav tako! — Le naročajte se pridno na ta list, ki bodi vsakemu najbolje priporočen, nobene hiše ne sme biti v Krmelju in naokrog, da bi ne bila naročena na »Slov. Dom«. »Slov. Dom« prinaša iz vseh krajev novice na kratko in ima mnogo, zlasti kmetsko ljudstvo dosti koristnih, gospodarsko podučljivih stvari. Vrzite pa proč tisto smrdljivo in lažljivo klerikalno trobilo »Domoljuba« in strupeno krito »Štajerca«.

d **V kantini** pa zadnje čase grozno vre. Gosp. Koprivi se posebno tresejo njega drobne koščice v hlačicah, ker bo dobil »plavo polo«. Saj drugega ni zaslužil gospod Kopriva. Tak nered, kakor je tu v kantini in v konsumu, ni menda nikjer več na svetu. Dostikrat so čakale uboge delavske žene po cele dneve na g. Koprivo, da se mu je končno zljubilo odpreti konsum. In manjkalo mu je vedno te ali one stvari, da so morale uboge žene praznih rok oditi domu. In bog obvari, ko bi se katera drznila kaj reči proti temu.

d **Posebno pečejo** novice v »Slovenskem Domu« g. Papeža. Na vsak način, pravi, da mora izslediti pisca, da bo potem obračunal z njim. G. Papež, pameten nasvet vam damo: »Ganite se malo in kaj ukrenite, pa bo vse dobro! Dokler pa boste spali spanje mlačnega za slovensko stvar in kimati, kakor Vam bo nemčurska gospoda ukazovala, Vam ne damo miru. Na svoji zemlji naj bo Slovenci svoj gospod in ne kimovci, ki se za slovensko stvar ne zmenijo radi tistih par grošev, ki jih jim pusti kak nemčurski uradnik. Z nemškimi napisi doli in samo slovenske obesite na hišo, pa boste imeli mir za vedno.

d **Zločin župnika dr. Mauringa na Igu.** Z Iga nam pišejo: Nezaslišne škandale, ki jih je že leta in leta uganjal naš župnik dr. Mauring, so napredni listi zakrivali večinoma s plaščem krščanske ljubezni. Bilo je prav, toda greh bi bil, ako bi molčali o najnovejšem zločinu, ki ga je zagrešil župnik dr. Mauring, zaradi katerega je prišel celo v navzkrižje s kazenskim zakonom. Stvar je ta - le: Župnik je imel razmerje s svojo kuharico Manico. To razmerje ni ostalo brez posledice, kar pa je bilo župniku seveda skrajno neljubo. I'govoril je kuharico, da je šla na Dunaj, kjer so ji spravili plod grešnega raz-

merja. Na Dunaj jo je spremljal sam župnik v civilni obleki. Ko je revica prestala nevarno operacijo, je hudo obolela in morala vsled tega dolgo časa ležati v postelji. Ko pa se je vrnila na Ig, je našla v župnišću že drugo brhko kuharico. Ker je hotel, da bi bila ona dekla novi kuharici, je užaljena odšla k svojemu očetu v Trst. Za njo je poslal dr. Mauring na očetov naslov 200 K z naročilom, naj se izseli v Ameriko. Manca tega ni storila, nego se je vrnila v Ljubljano, kjer je stvar pripovedovala ljudem, ki so na to Mauringov zločin ovadili državnemu pravdniku, ki je proti župniku že uvedlo kazensko preiskavo. O dogodku je slišal tudi škof Anton Bonaventura. Dal je poklicati k sebi Mančinega očeta ter ga skušal pregovoriti, naj bi o Mauringovem dejanju molčal, češ, da bo njegovo ime vsak dan vpletel v svojo mašo. Ker se mož ni dal pregovoriti, ga je nemilostno odpustil. K sebi je poklical tudi župnika dr. Mauringa ter mu bral strahovite levite. A kaj je baje storil Mauring? Utajil je baje vse in pripeljal baje sabo celo nekega hlapca, ki je proti dobremu plačilu podpisal izjavo, da je on imel grešno razmerje z Manco, čemur pa ta ogorčeno ugovarja. — Na Igu se že tedne ne govori o ničemer drugem kakor o tej župnikovi najnovejši aferi. A dr. Mauring je še vedno župnik in opravlja nekrvavo daritev. Vse je ogorčeno, vse se pohušuje, samo škofu Antonu Bonaventuri je prav, da imamo na Igu takšnega župnika. Potem pa se čudijo, da vera peša!

d **»Sokol«** v Krškem priredi dne 16. januarja 1910 plesni venček z vojaško godbo. Druga društva naj se blagovolijo ozirati na to prireditve.

d **Umrl** je v ponedeljek ponoči po daljšem bolehanju sodni svetnik Rajmund Doležalek v Trebnjem v starosti 55 let. Pokojnik je bil preje dolga leta sodnik v Kostanjevici.

d **Komisija za revizijo belokranjske terase** je zopet sklicana in pojde v nekaj dneh na lice mesta. Zdi se, da ima vlada poseben dar, da stori vse, kar je najmanj praktično. Že prvo komisijo l. 1908. je sklicala v takem času, ko ni bilo nič videti, ko je bilo torej komisijskim članom izpolnjevanje njihove naloge silno oteženo. In letos je vlada zopet tako modro ukrenila, da je sklicala komisijo v zimi, v času, ko se nič ne vidi in je silno težko premotriti krajevne razmere in teren. Če potem še uvažujemo, da je od razpisa komisijonelnega oglada pa do oglada samega komaj kakih 10 dni časa, in da se v tako kratkem času komisijski člani pač le težko o vseh razmerah do dobra informirajo, potem pač zasluži deželna vlada, da se ji čestita na njenem izdatnem pomanjkanju smisla in razuma za praktične potrebe.

d **Iz Lokvice na Belokranjskem** nam pišejo: Dne 5. decembra zvečer je bilo zbo-

rovanje cerkvene soseske lokviške, na katerem se je baje mislilo, kakor je to v navadi, postaviti nove cerkvene ključarje za prihodnje leto. Shod je bil dobro obiskan, a žalibog, sklenilo se ni ničesar, ker to niso bili možje, če prav hlače nosijo, ampak babe, ki vedno svojo naprej trobijo. Manjkalo je pač naprednjakov, ki bi jih bili gotovo v red spravili, da bi bili izvolili nove ključarje, da bi ne bila ostala vsa soseska na sramoti, kakor je. Pač se vidi, da manjka zavednih in resnih mož pri nas. Tudi slepec mora videti, da res niso ti klerikalni zaslepljeni za drugo nego svojim sosedom v sramoto in nečast. Spozna se pač, da nimajo drugega v rokah nego »Domoljuba«, ki jim je že vsem zmešal možgane.

d **Nakup plemenskih kobil v Št. Jerneju.** C. kr. ministrstvo za domobranstvo želi leta 1910 v mesecu aprilu v Št. Jerneju zopet nakupiti približno 35 vročerkvinskih plemenskih kobil v starosti 4 do 7 let po kupni ceni 700 do 800 K ter jih oddati v oskrbo prodajalcem samim. Imenovano ministrstvo želi tudi vedeti imena posestnikov takih kobil. Posestniki sposobnih plemenskih kobil naj kar najhitreje naznanijo konjerejskemu odseku c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani koliko kobil in v kateri starosti imajo na prodaj; tudi morajo v dotičnem naznanilu pripomniti ali imajo že v oskrbi kako vojaško ali od konjerejskega odseka prejeto kobilo, kakor tudi, če so pripravljene, kobilo, ako jo domobrantsko ministrstvo kupi, nazaj v oskrbo vzeti ali ne.

d **Čigar je čoln?** Dne 1. t. m. je priplaval v Savo pet metrov dolg, že obrabljen čoln s črkama »J. P.«. Lastnik ga dobi nazaj pri posestniku Franu Klandru v Dolskem št. 13.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vida nad Ljubljano.

g **K premovanju ovaduhov** nam piše somišljenik iz Št. Vida: Prav iz sreca me je veselila zadnja novica v »Slov. Domu«, da ste se odločili premovati naše tukajšnje slavnoznane ovaduhe. Premovanje se je kakor pri kmetijstvu tako pri vseh stvareh pokazalo kot izvrsten pripomoček k napredku. Bike, žrebee, mrjasce in druge živali vidimo žive pred seboj in si jih lahko od blizu ogledamo. Oprostite mojemu okornemu kmetskemu peresu, vendar se mi zdi, da bo imelo premovanje šentvidskih ovaduhov isti uspeh, namreč: dana bo nam in vsemu slovenskemu svetu priložnost si vsakega posameznega ovaduha brez krinke na obrazu podrobno pogledati in jih po zasluženju oceniti. Ljudstvo bo govorilo! Omenim naj samo, da so nekateri tički že zdavnaj zreli za premovanje. Tako n. pr. Klanfar. Gospod Žirovnik ni bil ne prvi ne zadnji, ki ga je

»na svoj način« spravil iz Št. Vida. V vsakem slučaju, ko mu kak značajan človek noče plesati kakor mu on zagode, leta od urada do urada, ga slika kot človeka najslabših lastnosti, obrekuje in grdi toliko časa, da kaj izda. Oblasti si pa mislijo: Prestavimo ga, da ne bo vedno tu stal Klanfar! In se zgodi tako. Možje šentvidski: Ali ni sramota za našo občino, imeti takega človeka za župana? Bojimo se, da se bodo spodobni ljudje ogibali naše občine kot kraja, kjer gospodari par strupenih mogotcev s pečatom ovaduštva na čelu. — **Natečaj.** Pri premovanju šentvidskih ovaduhov razpisujejo se sledeča častna darila: 1.) 2 (dve) zlati kolajni s slikama hudiča in belcebuba z napisom na eni strani: za ovaduštvo, na drugi: Ljubi svojega bližnjika kakor samega sebe. — 2.) 1 (ena) srebrna kolajna za ovaduha izobraženejše vrste. — 3.) 5 (pet) bronastih in 5 (pet) bakrenih za ovaduhe navadne vrste, bodisi da nimajo samostojnih zaslug, bodisi, da so bili kot »uradne osebe« prisiljeni k ovaduštvu. Opazka: Za zlato kolajno sme se pogajati le tak ovaduh, ki se je že opetovano v ovaduštvu odlikoval ozir. se more izkazati z uspehi. — Od premovalne komisije za šentvidsko ovaduštvo!

g Čuki ključ dobili tralala, popili vino hopsasa! V Št. Vidu je bila pred 14 dnevi nova maša, po maši pa običajna gostija v Cebavovem hlevu. Po končani gostiji je novomašnikova mati prodala ostalo vino krčmarju, ki ima Cebavovo gostilno v najumu; krčmar je seveda vino zaklenil. Čez teden dni pa je zapazil, da mu je nekdo vzel iz zaklenjene kleti celih 30 litrov vina. K sreči je bil mož prav kmalu tatovom na sledu. Premislite vendar, kdo je bil: Klanfarjev vajenec, pristen čuk, je naredil več vitrihov, ki jih je izročil čukom. Čukom potem ni bilo težko priti ponoči do vina in ga popiti. Krčmar sedaj ni hotel drugače vina prevzeti, da je novomašnikova mati doplačala vsega, kar so ga čuki popili. Smilila se nam je uboga ženica, ko je jokaje tarnala proti več osebam: »O ti prokleti čuki, v kako škodo so me pripravili!« Sedaj ima vso stvar že orožništvo v rokah in natančneje podatke priobčimo prihodnjič. — K tej notici ni treba komentarja. Pač pa nam hodijo na misel besede, ki jih je izgovoril ne davno neki mož poštenjak: »Če bodo čuki v svoji podivjanosti tako napredovali kot do sedaj, ne bo več dolgo, da bodo začeli kar na cesti napadati ljudi.« Kakor kaže, je mož resnico govoril. Radovedni smo, kaj bo rekel na ta junaški čin svojih duševnih sinov župnik Zabret. Dvoje je od njega mogoče: Ali bo trdovratno molčal, ali pa bo dejal: »O saj tega niso naredili čuki, ampak »Sokoli«.

g Zabretova skrb kot predsednika krajnega šolskega sveta za blagor davkoplačevalcev. Od dobro poučene strani vemo, da je Vovk ponujal svoje posestvo, iz-

govorivši si samo živo in mrtvo pritlikino, kot stavbni prostor za nameravano novo šolo za svoto 18.000 K. Zabret, kot predsednik krajnega šolskega sveta, je pa z Vovkom sklenil pogodbo za nič manj ko 18.000 K in vrhu tega še dovolil Vovku vzeti ves les in streho, ki je s slamo krita. Ves les in slama pa je vredno okroglih 1000 K. Torej g. župnik, ali ste morda za to za Vovka sklenili tako ugodno kupčijo, ker je njegov sin od »Sokolov« k čukim pristopil? — S stališča skrbnega, previdnega in vestnega gospodarstva je to dejstvo obsojati. Pa kaj briga to Zabreta, kar bodo »gobei« govorili o zgradbi nove šole?! Tako lepo se je nekoč sam izrazil. Odločno in z ogorčenostjo protestujemo proti tako dragi kupčiji, kakoršno je sklenil naš župnik z Vovkom za stavbišče nove šole. Tine, mami nimamo že zadosti dolga pri cerkvi? Ali novo pokopališče ne bo nič stalo? Veliko je hiš, ki jim gre trda za vsakdanji kruh, pa nima župnik za nje srea. Ovea se navadno res preveč ne brani, če se ji volno striže, ali ko pa pridejo škarje do kože, pa vse moči porabi, da bi se obranila. Ali res mislite, da Vam bomo za pretirano stvar živio klicali? Moj bog, daj nam Šentvidčanom že enkrat pravih, vestnih, za blagor ljudstva delavnih mož na krmilo občine, sicer se prav lahko pripeti, da bode v Št. Vidu sam »puf« na dnevnem redu.

g Pobožnost Zabretovih podrepnic. Navedemo samo par slučajev: Vneko letošnjo pravdo je bila zapletena neka, po Zabretovem receptu prav pobožna in bogaboječa vdova, tretjerednica, članica umrle »Bogomile«. Zoper to obtoženo vdovo je bilo šest prič. Ena izmed prič ji je rekla to-le: »Sramota za Tebe, ki si v tretjem redu in veljaš za tercialko, pa tako grdo lažeš.« Vsa razkačena se je na to ženica jela priduševati, da ni v tretji red vpisana. — Neka druga gospodinja, ki pri Zabretu velja za popolnoma neomadeževano prve vrste tercialko, ki je tudi tretjerednica, prav rada hodi v cerkev, celo še po lefu, ko je največ kmetijskega dela. Znano pa je vsem vaščanom prav dobro, da ta ženska samo za to hodi v cerkev, da se ga nazajgrede po gostilnah narska in sicer tako, da so jo že parkrat morali izvleči iz takoimenovane železniške jame, kjer je do nezvesti sladko ginjena obležala. Pri tej reševalni akciji sodeloval je baje tudi Krulovic. Tako svete in pobožne žene pa je zmožen vzgojiti edino le takšen duhovnik, ki je bolj politik kakor služabnik božji. Tine, ali ni rekel gospod: »Na njih sadovih jih boste spoznali.« In na drugem mestu: »Dvema gospodoma ne more nihče služiti.« Torej Tine, pusti politiko in živi le svojemu poklicu!

g V Dravljah se mrači! Iz Dravelj nam pišejo: Preteklo nedeljo se je draveljsko »razobraževalno« klerikalno društvo splašilo in napravilo »velikansko« gledališko predstavo v gostilni pri Bežjaku.

Nastopil je tudi slavnoznani mešani pevski zbor, ki je bil res popolnoma zmešan! Peli so Draveljčani, Šentvidčani in Vižmarci, taktiral pa je zaljubljeni revček Andrejček, organist Tinetovih orgel, ter oboževatelj bogate in na novih mašah v zlatu bleščeče se Cirile, šentviške primadone. Ko sem gledal tega boščka, zasmilil se mi je v dno moje liberalne duše in gotovo bi mu bil rad pomagal iz teh oklepov, ko bi se to dalo mahoma napraviti! Vem, da ni ustvarjen za hinavščino, in vendar ga drži demonska moč Tinetova v svoji pasti! — Zunaj je lilo kakor iz škafe. Bogu samemu se je zdelo, da ta veselica ni ustvarjena v to, da bi zamogla poveljevati od njegove dobrotne roke ustvarjene umetnosti glasbe in igre! Čutil je z menoj vred, da je to profanacija, zasmeh čiste in krasne umetnosti. — In lilo je dalje! — V prvi vrsti, tik pred odrom so sedeli trije možje. Dva izmed njih sta bila črna bavbava šentviška, prav vmes med njima pa se je bleščala, kakor svitel mesečni ščip izza temnih oblakov, ljubka glavič Podlesnikova! Ti trije so predstavljali draveljsko inteligenco. Ko se je dvignil sunoma zastor, zapel je na odru stoječi zbor, ki se je zdel kakor v Bernatovičevi trgovini razpostavljene figure. — Revček Andrejček je dirigiral vehementno in zdelo se mi je, da udari za vsako sekirico po počenem piskru. Ko se je po končani jermijadi dirigent priklonil občinstvu s tako naglico, da mu je zaškripalo v hrbtišču, je inteligenca ploskala in se zmagonosno ozirala po dolgih obrazih. V zahvalo za velikodušno ploskanje, je zapel zbor še dve pesmi in dvakrat smo videli še Bernatovičevo izložbo. Nato je predaval Vencajz o zavarovanju duše pred peklom in zatem je bila spočeta prva igra tega preslavnega društva! O igri ne povemo nič, priporočamo pa, da si to umetnost vsak sam ogleda pri prihodnji taki veselici! Krono tej prireditvi je posadila na glavo neko dekle, ki je hotela deklamovati, a ji je sredi deklamacije zmanjkalo besed! Vse ji je pomagalo in sufliralo, a vse zaman! Valovi obupa so jo pograbili in zapustila je omahujoča svetovni draveljski oder! Konec dober, vse dobro, konec za nič, oh, vse za nič! Tine, Tine, polomil si ga, in nisi si zbral pravo izvoljenko, ki bi ti bila ustvarila končni efekt. — Iz samih oblakov pa je deževalo brez odmora in skozi lino nebeških vrat je nevoljno kugal sv. Peter na tri črne postave, ki so gazeč blato, rile proti Št. Vidu. Najbolj nevoljno pa se je namrdnil sveti obraz, ko je zagledal Podlesnika v tej družbi, ko je bil vendar nekdanj najhujši socialni demokrat, zatem goreč liberalec in sedaj iz dobičkaželjnosti hinavski klerikalec. — Zaloputnil je lino in zabliskalo se je po črnem nebu.

g Za kratek čas. Mina: Čuj Špela, sedaj nam je pa Zabret že vrnil članarino od »Bogomile! Špela: Jej, ali res? To-

da, ljuba Mina, jaz pa le še nisem dobila kronice nazaj. Mina: Tudi jaz ne, sploh nobena ne. Veš, to je tako: Zabret ima res očetovsko skrb za nas. Sedaj se boji, da bi katera izmed nas kronice ne izgubila, ako bi jo vsaki posebej dal, za to je pa kar vse skupaj spravil in zaklenil v tisto lepo in veliko omaro, ki nam jo je pri zadnji seji obljubil »Pagatelj«.

g Novi okrajni glavar v Kranju. Provizorični okrajni glavar Franc Schitnik v Postojni je pomaknjen v VII. čin. razred ter pride kot vodja okrajnega glavarstva v Kranj.

g Napredno bralno društvo v Železnikih. V selški dolini se je začelo zadnji čas živahno protiklerikalno gibanje. Ljudje so siti farške komande in kmetje in obrtniki se začenjajo zavedati samega sebe. Eno najživahnejših društev v tej dolini pa je vsekako napredno »Bralno društvo« v Železnikih, ki zbira okoli sebe po večini same mlade in navdušene in nadarjene naprednjake. V sredo je to društvo priredilo lep poučnozabaven večer. Tajnik »Zveze slovenskih izobraževalnih društev« v Ljubljani g. Adolf Ribnikar je v predavanju razkladal pomen ljudske izobrazbe in bodril Železnikarje, da naj se vsi zbero pod zastavo vzglednega »Bralnega društva«. Po predavanju so domači igrali »Dva brata«. Po zahvalnih besedah Matevža Klobčiča, duše tamošnje organizacije, se je razvila živahna domača zabava. Med udeleženci, ki jih je bilo nad 100, smo opazili veliko žensk.

g Umrla je dne 5. t. m. v Kropi na Gorenjskem v 78. letu svoje starosti gospa Jedert Jelenc, roj. Urh, c. kr. poštarja vdova. Bodi ji ohranjen blag spomin!

g Podružnica sv. Cirila in Metoda na Brdu je imela dne 5. t. m. svoj letni občni zbor v Lukovici pri »Slaparju«. Zborovalci so soglasno izvolili stari odbor, v katerem so: c. kr. notar Janko Rahne kot predsednik, nadučitelj Jakob Slapar kot blagajnik, njega namestnica gđc. učiteljica Minka Gantarjeva in sodni oficijal Ivan Hrast kot tajnik. Izvoljeni so seveda izvolitev z veseljem prevzeli in obljubili, da bodo še pridneje delovali kot prejšnje leto. Tudi kaka veselica bi se lahko priredila prihodnje leto!

g Iz Oselice se nam piše: Dne 21. novembra se je vršila seja občinskega odbora, ki je bila izredno živahna. Razpravljalo se je v tej seji med drugim tudi o licenciranju bikov. Župan je povdarjal, da je imela občina nepotrebne stroške, morala je namreč dvakrat plačati komisijo, ker posestniki niso prignali na licenciranje svojih bikov. Odbornik Janez Eržen je pripomnil, da razume, zakaj posestniki nečejo prignati bikov na licenciranje. Vedo pač, da živinozdravniki ne marajo domače živine. Odbornik Lovro Telban, ki je znan kot izkušen in izurjen

gospodar, je naglašal, da bi bilo potreba delovati na to, da se spremeni dosedanja postava glede licenciranja bikov, ki je kmetu bolj v kvar kakor pa zajec in še sedaj veljavna lovska postava. »Imel sem finega bika,« je rekel, »domače bohinske pasme. Prignal sem ga k licenciranju v nadi, da se ga bo gotovo potrdilo, toda gospod živinozdravnik ga je komaj pogledal. Vsiljuje se nam tuja pingavska pasma, ki pa pri nas ne vspeva, preganja pa se staro domače pleme iz naše dežele. Človeka kar veselje mine do živinoreje, ako se mu zavrne živino, ki v naših krajevih razmerah najbolj uspeva.« Odborniki so pritrdili Telbanovemu mnenju. Prosimo merodajne faktorje: deželni zbor in odbor, da deluje na to, da se spremeni kvarljiva določba glede pingavske pasme. Iz proračunske seje omenimo še toliko, da je sklenila 57% naklada na vse direktne davke, izvzemši še osebno dohodnino, in 20% naklada na vino in meso. Sklenila se je pa tudi naklada na pivo, toda iz zadnje moke bi kmalu ne bilo kruha... Ker se pa le redkokedaj oglasi, se nam bode že oprostilo, če smo danes malo bolj gostobesedni. Povedali bi še radi širši javnosti, da se je začelo tudi v naših hribih daniti. Ustanovili smo namreč 7. novembra prvo društvo v naših krajih z naslovom: »Kmetijsko izobraževalno društvo« v Povodnju. Predsednik tega društva je g. Matija Šifrar. Opozarjamo pa društveni odbor, naj se zaveda svoje dolžnosti, zakaj od delovanja društvenega odbora je odvisen napredek in procvit društva. Ne strašite se vsake malenkosti, ampak pogumno naprej, krepko dvignite svojo zastavo in svoj bojni prapor in lahko boste mirno zrl v boljšo bodočnost.

g Priporočljiv gonjač. Leta 1893. v Gorenji Stranici pri Karlovcu rojeni Tomaž Čalovič je bil za gonjača pri živinskemu trgovcu Nikolaju Dolinarju. Ko sta nekoč pogrešila v Šiški tri kravice (buše), je Dolinar naročil Čaloviču, da naj jih poišče, sam pa je živino gnal v Kranj, kamor je pozneje dospel tudi Čalovič, a brez izgubljenih kravic. Dognalo se je pa, da je Čalovič eno kravico našel in prodal nekemu mesarju v Šiški, na kar je bil aretovan in deželnemu sodišču izročen.

g Umor na Begunšici, o katerem smo v zadnji številki obširno poročali, še vedno ni pojasnen, toliko pa je gotovo, da je zločin izvršil lovec barona Friderika Borna, Eisenpass. Dasi mož priznava, da je dvakrat streljal na Jakoba Rožiča, vendar skušajo Bornovi ljudje v nemških listih stvar zasukati tako, kakor da bi bil Eisenpass popolnoma nedolžen, Rožiča pa bi bila ustrelila njegova tovariša Šink in Klemenčič, o katerih pa je dokazano, da niti pušk nista imela. Ker je stvar vendarle predebela, pripominjajo nemški listi na koncu prav skromno, češ, da ni izključeno, da bi se ne bil Jakob Rožič sam pone-

srečil. Seveda je ta bosa. Značilno je to pisanje nemških listov o umoru na Begunšici, ker izpričuje, da se Nemci zavzemajo za vsakega svojega rojaka in naj je tudi o njem dokazano, da je ničvreden hudodelec!

Notranjski novičar.

n Vodstvo okrajnega glavarstva v Postojni se je poverilo deželnovladnemu tajniku dr. Antonu Pilshoferju.

n Združenje samostojnih obrtnikov v Idriji je priredilo preteklo nedeljo popoldne v salonu gospe Strausove predavanje za svoje člane, in sicer je govoril deželni poslanec g. E. G a n g l o narodnem gospodarstvu. Govornik je razpravljal predvsem o važnosti obrtnega stanu ter ob splošni pozornosti in ob splošnem odobravanju zaključil uvod h glavnemu predmetu, ki bo o njem razpravljal na prihodnjem zborovanju. Predavanja se je udeležilo 50 obrtnikov iz Idrije, nekaj jih je prišlo tudi iz Spodnje Idrije. Upamo, da bo tudi prihodnje predavanje tako — ali pa še bolj — mnogobrojno obiskano. Gospodu poslanecu pa bodi hvala za zanimivo predavanje!

n Velik lov na Vrhnikih so imeli pretekli teden. Kot gost gospoda župana Ivana Hribarja se je lova udeležil tudi hrvatski državni poslanec dr. Tresić - Pavičić, odličen hrvatski pisatelj. Dr. Tresić je imel srečo, da je ustrelil kapitalnega srnjaka.

n Z Unca se nam piše: »Domoljub« št. 27 je prinesel tako lažnjiv dopis iz naše občine, da so bili ljudje po vsi pravici ogorčeni. Umazanemu in lažnjivemu dopisu sem bil odgovoril že v 4. števil. »Slovenskega Doma« ter ga pozval, naj pride na dan s svojim podpisom, da se spoznamo. To se sicer ni zgodilo, vendar smo kljub temu spoznali na klerikalnem shodu »resnicoljubnega« »Domoljubovega« dopisnika. To ni nihče drugi, kakor sam prečastiti filozof Puntar p. d. Štačnarjev Pepe, ki je na shodu obžaloval svoje laži v »Domoljubu«. Toliko poguma pa mož vendar nima, da bi javne laži tudi javno preklical. Ali ker se zopet v »Domoljubu« št. 47 premleva stara laž, naj še enkrat, in sicer bolj točno odgovorim »Domoljubovemu« lažniku. V 4. št. »Slovenskega Doma« sem pisal, da je 40 poslopij popravljenih v osemletnem mojem bivanju na Uncu in da se je postavilo 8 novih hiš. Dotični svoj dopis moram v toliko popraviti, da je bilo v tem času 89 poslopij prenovljenih, in sicer 23 popolnoma novih. Torej dragi čitatelji, primerjajte »Domoljubove« laži z resnico in potem premislite, če je lepo, da katoliški list tako grdo laže. Kar se tiče izobrazbe, sem pa že pisal v »Slovenskem Domu« in sem tudi povedal

na shodu na Uncu, da sem za to, da se širi med ljudstvom izobrazba. Ali dokler gospod Pepe ne prekliče v »Domoljubu« in ne opere madeža laži, do tedaj ne bode ni eden zaveden Uncan ali Slivljan vstopil v njegovo družbo.

Po svetu.

ps Vseslovanska razstava v Odesi se priredi, kakor smo že poročali, prihodnje leto. Otvori se meseca maja in bo trajala do oktobra. Pripravljalni odbor se je obrnil na vse slovanske narode z vabilom, naj se te razstave udeležijo. Prvi med Slovani so se izrekli Poljaki, da se udeležijo razstave. Kakor poročajo iz Varšave, so poljski trgovci in industrijalci poslali v Odeso inženirja Boguslawskega z nalogo, da na licu mesta študira vprašanje, da-li bi Poljakom kazalo udeležiti se te razstave. Boguslawski se je na to vrnil v Varšavo, kjer so potem na njegov predlog sklenili, da se udeležijo odeske razstave. Kakor zatrjujejo, je k temu sklepu največ pripomogel knez Cesiav Svjatopolk-Mirski.

po Krščanski socijalizem. Na Ogrskem tudi ne vleče klerikalna politika nič več, čeprav jo ponujajo pod naslovom »Katoliška stranka«. Zato mislijo nastaviti ljudstvu vado, pod novo firmo krščanskega socijalizma. Socijalizem pomeni ono javno delovanje, ki stremi za tem, da bi se čim več ljudem na svetu dobro godilo. Zato so slabi socijalisti tisti stanovi, ki se jim že sedaj dobro godi na — stroške drugega. Med madžarskimi krščanskimi socijalisti so sami grofje in cerkveni dostojanstveniki: škofje, nadškofje itd. Kako izgleda ta socijalizem v praksi, vidimo iz teh števil: Knez primas v Ostrogonu ima 95.983 oralov zemlje in razen tega 1.650.000 kron gotovega denarja; jagerski nadškof ima 42.397 oralov in premoženja 2.300.000 K; nadškof v Kaloči ima 87.433 oralov in 2.460.000 v gotovini K; bistriški škof ima 28.824 oralov zemlje; čanadski škof 12.293 oralov in en četrt milijona kron gotovine; velikovaradinski škof ima 187.393 oralov in 4 milijone kron denarja. Vsi škofje, kanoniki in opatje na Ogrskem imajo 2.300.000 oralov zemlje (pri nas en kmet povprečno po — 40 oralov) in velike milijone letnih dohodkov. Sin človekov (Kristus) pa ni imel toliko, kamo bi bil položil svojo trudno glavo. Ti bogati duhovniki ljudstvo uče samo potrpežljivosti in pokornosti ter mu obljubljajo plačilo na — onem svetu, sami se imajo pa dobro — na tem svetu. Če so res socijalisti, naj ljudstvu ne dajo svojih — žegn timer — razdajo naj svoja — ogromna posestva in mnoge milijone.

po Boj proti pijančevanju. Tudi države začenjajo spoznavati velikansko škodo, ki jo povzroča neizmerno uživanje opojnih pijač. Na Rumunskem so proti pijančevanju izdali ostre zakone! Posledice niso

izostale. V enem samem letu je poraba alkoholnih pijač padla od 19.295.493 na 12.886.725 litrov. Število krčem se je zmanjšalo od 14.030 na 5332. Kar je država izgubila na davkih za pijačo, toliko pridobi vsled treznosti ljudstva.

po Madžarska agrarna banka v Bosni je hotela dobiti na milost in nemilost v svoje kremplje bosanskega kmeta. Kmet je v Bosni še v nekaki podločnosti. Tamšnjim veleposestnikom (begom) daje od pridelka ponekod eno tretjino, ponekod pa kar polovico. Madžari so hoteli dati svoji banki pravico kmeta od tega odkupiti. Kmet bi bil prišel iz dežja pod kap, ker banki bi moral plačevati take velike obresti, da bi prišli izpod podločnosti na boben. Banka je imela n. pr. med drugim v pravilih, da bi uradi morali po preteku za izplačitev dolga določenega roka na ukaz banke kmeta, ki bi ne plačal, dati na boben brez vsakršnega posredovanja pri sodišču. Proti takim načrtom je nastal v našem državnem zboru tak odpor, da cesar do sedaj še ni mogel potrditi teh pravil. Banka za to med tem ni mogla drugega delati, kot pečati se z navadnimi bančnimi kupčijami. Toda napravila je žalostno skušnjo. V Bosni ni bilo človeka, ki bi hotel stopiti s to ljubeznjivo banko v kupčijsko zvezo. Izbruhnil je proti nji splošen bojkot! Če pojde tako naprej, bo banka morala pobrati šila in kopita. Slovani v Bosni so torej proti tujcem dobili v roke orožje, ki je hujše in ostrejšo kot bajonet, orožje gospodarskega bojkota.

ps »Slovanski Dom« v Sarajevu. »Češka beseda« v Sarajevu je razposlala na vsa sarajevska hrvatska in srbska društva spomenico, v kateri jih poziva na skupni in složni odpor proti navalu tujih elementov. Spomenica pravi med drugim: »Nemci si hočejo zgraditi »Das deutsche Haus«, zato je treba nam Slovanom, da si kot odgovor na to sezidamo svoj »Slovanski Dom«. Dasi smo mi sami tu slabi, vendar imamo za sabo silne brate. Čehi nas bodo duševno in gmotno podpirali, a tudi simpatije naših prekosavskih bratov so nam zagotovljene.« — Vsa društva so se odzvala pozivu. Po raznih posvetovanjih se je sklenilo, da se z združenimi močmi čimnajte prične z zgradbo »Slovanskega Doma«; ako bi Nemci v Sarajevu hoteli ustanoviti stalno nemško gledališče, bodo se tudi Slovani pobrigali, da se osnuje stalno slovansko gledališče. — Zdi se, da se je tudi v Bosni pričelo krepkejšo narodno gibanje.

Ameriške novice.

a Poroke. Poročil se je Alojzij Kastelic iz Št. Vida na Dolenjskem z Marijo Hren, Ivan Rajkovič iz Metlike z Alojzijo Mikulič iz Sodražice in Ivan Peruš iz Vesenice z Ivanko Nelic iz Loža.

a Smrtna kosa. V Cumberlandu Wyo je umrl Janez Hriberšek, doma v Poljanah, občina Rečica na Štajerskem. — V bolnici v Jolietu Ill. je umrl na opeklinah, ki jih je dobil pri delu v jeklarnici, Janez Hren. Bil je član nemškega podpornega društva. — V Evelethu Minn. je umrla žena prvega urednika »Amerikanskega Slovence«, ga. Antonija Murnik.

a Ponesrečeni Slovenci v premogokopu Cherry. Slovencev, ponesrečenih v jami je 19. Rešen ni bil nihče. Iz jame vzeti pet, vsi mrtvi: Josip Rebsel, doma iz Št. Jerneja na Dolenjskem, zapušča v Cherry ženo in eno dete. Ivan Kenig, doma z Vrhlike. Ko so ga prinesli iz jame, je še kazal znamenja življenja, truplo mu je bilo gorko, njegova žepna ura je še šla, a za pol ure je bil mrtev. Zapušča ženo na Kranjskem. Bil je član društva sv. Družine K. S. K. Jednote, ki mu je priredilo lep pogreb v sredo 24. novembra v La Salle Ill. Martin Rebsel, doma iz Št. Jerneja, zapušča v Cherry ženo in dva otroka, dva pa živita še na Kranjskem. Josip Ernakora, doma iz vasi Zagorica, župnija Dobropolje. Oženjen. Matija Gril iz Straže pri Toplicah. Zapušča v Cherry ženo in tri otroke. V jami je še 14 Slovencev, ki so najbrže vsi mrtvi. Njihova imena: Anton Pavlin iz Št. Jerneja, zapušča ženo in enega otroka. Jernej Lindič iz Dolenje vasi, župnija Šmarjeta, zapušča ženo in tri otroke. Martin Ovsek in njegov brat Daniel Ovsek iz Ptuja na Štajerskem, oba oženjena, zadnji zapušča i tri otroke. Franc Jakša iz Gorenjevsi, samec. Anton Čermelj iz Zagorja ob Savi, samec. Jos. Pirh iz Šmarjete, oženjen. Anton Vesel iz Mršovnja, župnija Cerklje na Dolenjskem, zapušča ženo in dva otroka. Fran Retelj iz Cerklje na Dolenjskem, zapušča ženo in dva otroka. Anton Kervanja iz Istre, samec. Josip Kervanja iz Istre, zapušča ženo in tri otroke. Pavel Zaje iz Št. Gotharda, zapušča ženo in dva otroka, ud društva sv. Družine v La Solle. Ivan Kavs iz Istre, zapušča ženo in 4 otroke. Peter Bregar iz Motnika pri Kamniku; njegova žena in 7 otrok živi na Vranskem. Dva slovenska ponesrečenca sta bila člana K. S. K. Jednote, štirinajst jih je pripadalo k Narodni Jednoti in eden je bil član društva sv. Barbare v Forest City. Samo trije niso bili pri nobenem društvu. Hrvatov je ostalo v jami deset. Slovakov okoli trideset.

a Ameriški Slovenci za našo šolsko družbo. Naši rojaki v Ameriki so jeli živahno delovati za družbo sv. Cirila in Metoda. Ustanavljajo po raznih slovenskih naselbinah društva, katera imenujejo »podružnice sv. Cirila in Metoda.« Prvi uspeh je zasvedočila nedavno poslana svota 400 kron, prodajajo pa družbi v korist smodke in svalčice in vžigalice širom Amerike. Za to lepo rodoljubje se moramo zahvaliti zavednim ameriškimi Slovincem, po-

sebeno še slovenskim časopisom: »Glas Naroda« in »Glasniku« ter drugim, ki z vneto besedo vabijo naše rojake k obrambnemu delu stare slovenske domovine. List »Glasnik«, ki izhaja na Calumetu, Mich., prinaša ognjevit poziv izpod peresa slovenskega rodoljuba Josipa Češarka v Mohawku, iz katerega naj povzamemo nekatere misli. G. Češarek piše: Težko je najti bolj hvaležnega dela za narodnost, kot ustanovitev gori omenjene podružnice (misli na »Družbo sv. Cirila in Metoda«). Vsaki Slovenec, kojemu je le količkaj svoj dom pri srcu, vsaki, kateri se zaveda, da je sin našega naroda, bi moral pristopiti v to družbo. Slovenci! Sovražniki vedno bolj pritiskajo na našo zemljo, kmalu si bode osvojil ono grudo, kjer smo bili rojeni, kjer smo prvič slišali sladko materino besedo. Ali bomo mi to pripustili? Ne, in stokrat ne! To se ne sme zgoditi. Če se je naš narod doslej obdržal, se mora tudi poslej. Kako pa je mogoče to storiti? Z ustanavljanjem šol. Zato pa se je tudi ustanovila družba sv. Cirila in Metoda. Ona hoče, da se slovenske šole v obmejnih krajih ustanove, to je tam, kjer bi morali sicer slovenski otroci hoditi v nemške šole in tako bi postali zagrizeni nemškutarji, ki so še hujši od samih Nemcev... Nemec melje počasi, toda sigurno kos za kosom naše lepe zemlje, mi pa to mlačno gledamo. Akoravno smo v Ameriki, vendar ne smemo pozabiti, kje smo bili rojeni, saj je že vsakemu človeku prirojena ljubezen do doma, da gre vsak v tujini živeči rojak po mnogih letih rad pogledat še enkrat svoj ljubljani domači kraj. Sedaj pa Vas še nekrat vprašam, rojaki: ali ni vredno podpirati družbo, ki se poteguje za nas, ki nam hoče ohraniti oni košček zemlje, kateri nam je po mnogih bojih še ostal? Da, gotovo! Ne odtegnite se pozivu, ampak pokažite dejansko, kako ljuba Vam je vaša zemlja. Vsi k žrtveniku za dom in očetnjava! Pridružujoč se rodoljubnim nasvetom plemenitega Slovenca Češarka, želimo, da se zgromade vsi v Ameriki živeči rojaki v močno obrambno vojno falango za našo ljubljeno zemljo slovensko in za narod, ki biva v njej. Dobrim Slovincem onostran morja Ciril-Metodove pozdrave.

Mestna hranilnica ljubljanska.

Kako so postale hranilnice.

V prejšnjih stoletjih so imela patri-monijalna sodišča blagajnice, v katerih se je hranil sirotinski denar. Ta naprava se je imenovala kumulativne sirotinske blagajnice patrimonijalnih sodišč. Te sirotinske blagajnice so torej bile prve hranilnice v Avstriji. Bile pa to niso hranilnice v današnjem pomenu besede, vendar so bile hranilnična naprava, ker so se v njih varno in obrestonosno nalagali sirotinski denarji.

Hranilnice torej segajo daleč v preteklost. Nastale so iz vsakdanje potrebe. Zanimivo je, da smo tudi na Slovenskem, in sicer v Ljubljani, imeli hranilnico. Na ljubljanskem magistratu bila je naprava, neka vrsta hranilnice, v katero so se nalagali sirotinski in cerkveni denarji. Mestni arhivar Anton Aškerc je našel listine iz leta 1735., ki to potrjujejo. Mestna blagajnica ljubljanska je namreč sprejemala denarje v obrestovanje, a mestni funkcionarji, župan, sodnik, oskrbnik in blagajnik so pismeno potrjevali prejeme. Mestna blagajnica se je zavezala s pismom, da bode vlagatelju ali prinescu pisma proti trimesečni odpovedi v gotovini izplačala svoto, dalje da bode obresti vsako leto o pravem času, dokler bode kapital naložen, tudi v gotovini plačevala. Mestna blagajnica je torej bila res hranilnica. Zanimivo je, da je obrestna mera za te vloge bila ustanovljena po 5%, potem po 4% in naposled po 3%. Na ljubljanskem magistratu imeli so torej naši predniki hranilnico že pred 174. leti. Bila je to mestna naprava, kakor je »Mestna hranilnica ljubljanska«, ki je pričela poslovati leta 1889., tudi naprava mestne občine ljubljanske.

Sešasoma so spoznali ljudje, da so take denarne naprave zelo potrebne in koristne in da bi jih zato bilo treba snovati za širše sloje, osobito za nižje sloje. Osobito manj premožni ljudje naj bi obrestonosno nalagali svoje prihranke. Tako so že zgodaj nastale hranilnice na Angleškem, v Švici, na Francoskem in Nemškem. Kolikor vemo, bila je prva hranilnica na Nemškem osnovana v Hamburgu leta 1778.

Pri nas v Avstriji so se začele snovati po Napoleonovi dobi. Prva hranilnica se je osnovala dne 4. oktobra l. 1819. na Dunaju, ki nam je znana po imenu »Prva avstrijska hranilnica«. Zbralo se je nekaj odličnih mož, kateri so osnovali to hranilnico le za manj premožne ljudi. Vidimo to na tem, da je visokost vlog bila strogo določena. Ustanovitelji so imeli namen skrbeti za siromake, a to je človekoljuben namen.

Prvo hranilnico v Avstriji so torej osnovali posamezni ljudje; zato je ta hranilnica društvena hranilnica. Položili so varstven zaklad 8000 goldinarjev. Zahtevala je to vlada in ta zaklad je bil za poroštvo vlog.

Vidimo, da so prve hranilnice v Avstriji snovala društva. V drugih državah je bilo drugače. Na Francoskem n. pr. je snovala hranilnice država, zato so tam hranilnice državna naprava. Tako je tudi na Srbskem. V Avstriji imamo samo eno državno hranilnico, in to je c. kr. poštna hranilnica na Dunaju, ki se je osnovala leta 1883.

Po vseh večjih mestih v Avstriji so se začele snovati hranilnice. Zbralo se je nekaj ljudi in osnovali so hranilnice. Te hranilnice pa so imele to napako, da

se niso snovale po enakih pravilih in niso dajale vlagateljem varnosti. Vlagatelji pa so državljani in država je morala skrbeti, da je njih denar varno naložen. Zato je izdelala pravila, po katerih se naj snujejo hranilnice, in je ta pravila izdala z dvornim dekretom z dne 26. septembra 1844. Ta pravila so za vse hranilnice veljaven zakon. S tem zakonom so dobile hranilnice zdravo podlago.

Od leta 1885. so začela snovati hranilnice mesta, od leta 1872. pa okraji, to so mestne ali občinske in okrajne hranilnice. To so tiste hranilnice, ki dajejo vlagateljem popolno varnost.

Danes razlikujemo troje vrst hranilnic: društvene, občinske (mestne) in okrajne hranilnice. Kakšna razlika je med njimi? Zelo velika. Vlagatelji imajo polno varnost le v mestnih in okrajnih hranilnicah.

Za vse vloge, ki so naložene v mestni hranilnici, jamči dotična mestna občina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Za okrajne hranilnice jamči dotični okraj. To so torej popolnoma varne hranilnice in zato v te hranilnice nalagajo tudi sodišča denar nedoletnih otrok in varovancev. Za društvene hranilnice jamči le dotične hranilnice zaklad. »Kranjska hranilnica v Ljubljani« je na primer društvena hranilnica, ki jo je leta 1820. osnovalo nekaj Ljubljančanov, ki so že zdavnaj mrtvi. Za to »Kranjsko hranilnico« ne jamči poleg njenega zaklada nihče v državi, niti dežela, niti občina, niti kaka vas, niti eden človek na vsem Kranjskem. »Kranjska hranilnica« v Ljubljani ne daje torej popolnega poročstva, in to je vzrok, da se društvene hranilnice, kakoršna je »Kranjska hranilnica v Ljubljani«, ne smejo več snovati.

Ako hočejo torej Slovenci imeti popolnoma varno naložen denar, naj ga nalagajo v svoje dobre mestne, občinske in okrajne hranilnice. A. T.

Konserviranje lesa.

Lojze Luštin, tehnik.

(Dalje.)

Konserviranje lesa se mora ozko prilagati namenu, kateremu služi dotični les. V nekaterih slučajih zadostuje, ako je les dobro sušen, drugje pa je treba zopet drugih načinov, da je mogoče les varovati dalje časa pred škodljivimi spremenami. Na tem mestu je važno omeniti, da je vstrajnost lesa odvisna tudi od lesne vrste; pri določenih okolnostih podleže ena vrsta prej ko druga. Tako se drži med stavbnim lesom najdalje na prostem zraku hrast, njemu sledi bor in mecesen, dalje smreka, jesen, bukev, topol, jelša in breza.

Na zraku, varno pred dežjem, pa je zopet prvi hrast, dalje sledi mecesen, bor, smreka, bukev, jelša, topol, breza.

V vodi se je pokazala sledeča vrsta: hrast, jelša, bukev, mecesen, bor, smreka, topol in breza pa sta v vodi skrajno ne-trpežna.

V zemlji se ponaša z največjo vstrajnostjo, kakor so pokazali poskusi, mecesen; za njim se vrste: hrast, bor, hoja, smreka, breza, brest, jesen, bukev, lipa, topol. Doba trpežnosti pa je zopet različna ako je les v glinasti, ilovčasti, peščeni ali apneni zemlji; in sicer radi spremene toplote in vlažnosti, radi kemičnih učinkov in prisotnosti organizmov, ki povzročajo razrušitev. — Glinasta in ilovčasta zemlja sta lesu najmanj nevarni, ker v takih zemljah ni velike menjave v toploti, kakor ne v vlažnosti in tudi zrak nima lahkega dohoda. Nasprotno pa napreduje razpad lesa hitro v suhem pesku in apneni zemlji; vzrok je hitra premena toplote in vlažnosti, večji kemični učinek in močnejši do-stop zraka.

Kakor vemo, je voda ono sredstvo, ki povspesuje razpad lesa, torej skrbeti moramo najprej, da odstranimo iz lesa vodo; pri svežem lesu pa stanični sok, ki je pravo zavetje činiteljev gnjilobe in drugih lesnih bolezni. Les, ki je v dotiki z vlažnostjo ali vodo, pa je konservirati na način, da napojimo les s snovmi, ki zamašijo trdno luknjice, da ne more voda vanj; ob enem ga utrdijo pred napadi mikroorganizmov in vsem, kar povzročuje razpad.

Konserviranje lesa se po Heinzerlingu razdeli na štiri načine in sicer:

I. Konserviranje lesa s sušenjem:

- a) v sušilnicah,
- b) parjenje lesa,
- c) poogljene lesa.

II. Konserviranje s tem, da zabranimo zraku pristop do lesa, in sicer:

- a) da ga prevlečemo z neprodorno plastjo,
- b) da ga napojimo s tekočinami, ki zamašijo luknjice.

III. Impregniranje, napojenje lesa s snovmi, ki učinkujejo protignilobno (antiseptično):

- a) impregniranje s kovinskimi solmi,
- b) impregniranje z degetom (smolnjakom in podobnimi produkti).

Gospodarstvo.

gd Novi vinski davek. Velika nevarnost preti našim vinogradom; finančni minister je vrgel svoj pogled na vinarstvo in hoče iz vinskega pridelka iztisniti novi davek, ker ima v državni blagajni sušo. Slovenski vinogradnik se bori s točo, spomladnimi mrazi, peronospero in vsemi takimi sovražniki vinske trte; premagal je z delom trtno uš; vsako nevarnost, ki je pretila vinogradom, je četudi z velikimi naporji, zmogel. Splošni vinski davek, ki ga hoče država vpeljati, je pa taka nevarnost, katere ne premaga nobeno

delo, nobeno sredstvo; novi vinski davek bi bil večja nesreča za vinograde, kakor trtna uš. Sploh bi ne bilo več misliti na vinorejo; lepi slovenski grički bi kmalo bili goli, saj že zdaj govorijo kmetovalci, da bodo morali trte izsekati, ako bi res bil vpeljan splošni vinski davek. Sedaj bi morali nastopiti kmečki poslanci na Dunaju — ali ti poslanci so tudi ena tistih šib, s katerimi tepe Bog slovenske vinogradnike. Iz vrst plerikalnih poslancev se širi novi nauk abstinence, ki velevala, da se vina sploh naj ne pije več; tem bode le prav, ako s Slovenskega izgine zadnja trta. Skrajni čas je pa že, da se v korist vinoreje proti grozeči nevarnosti kaj stori. V prihodnji številki tega lista bomo razpravljali podrobneje o novem splošnem vinskem davku ter nasvetovali pripomoček, katerega se naj vinogradniki poslužujejo proti nameravanemu novemu davku. Svarimo pa že zdaj pred vsakim pre-nagljenim korakom, pred vsakim nepremišljenim dejanjem, — ravno v času največjega razburjenja je potrebna mirna kri.

LISTEK.

Pobožna Katarina.

Greh bi imel, pa še prav velik greh, pravim, kdor bi se drznil trditi, da Katarina, devica petdesetih let, ni zares angel-sko pobožna duša.

Bila je dekla in obenem gospodinja staremu, pol gluhamu pol slepemu kaj-žarju in vdoven Marku. Vsako jutro je peljala mleko v Ljubljano. Mlekarice so sicer na glasu, da so precej poredne, toda pri Katarini je bila izjema. Z eno roko je držala za voziček, v drugi pa rožni venec in molila. Da je šla v Ljubljano tako zgo-daj, da je ujela še mašo — to se samo ob sebi razume.

Govorila je rada, a le o pobožnih stva-reh. Vse je vedela, kdaj bo n. pr. tu ali tam kaka nova maša, kje bo drugi mesec birma, v kateri cerkvi se bodo delili od-pustki itd.

Sveto jezo pa je izlivala nad onimi, ki so se ji zdeli premalo pobožni. Da, pred nekim dekletom, ki je bila tako hudobna, da se je nekoč v gostilni parkrat veselo zavrtela, je še celo pljunila. Kdor pa je našel milost v njenih očeh — a teh je bilo malo — ga je pozdravila s krščanskim po-zdravom: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

O, Katarina je bila pobožna, zares po-božna duša.

Žal, da jo je izprijena mladina vse premalo cenila. Mnogi so se ji rogali v obraz, delali vsakovrstne opazke o njenem posinjlem nosu ter govorili, da Katarina včasih še celo zadiši malo po žganju.

Oj ti hudobni svet!

Marko pa jo je imel rad, ter ji bil hvaležen za vse. Prav bojim se za Kata-rino — dejal je včasih proti svojemu sose-du, ako bi me zapustila ona, kaj naj po-čem onemogel starec? Kje naj iščem po-tem kakega zanesljivega človeka, ko je danes tako malo poštenjakov na svetu? O Katarini pa vsaj vem, da je poštena, boga-boječa in vsega že vajena, zato se vsaj brez skrbi na njo zanesem.

Nekega večera, ko je ravno Katarina kuhala večerjo, je vstopil v kuhinjo Mar-ko ter ji jel praviti:

»Včeraj me je vprašal sosed Mrak, če bi mu prodal par žakljev krompirja in ne-kaj ovsa. Obljubil sem mu ter šel danes v klet gledat, kje bi začeli krompir nabirati. Toda — kar ustrašil sem se. Saj je bila vendar polna klet krompirja pred par me-seci, a sedaj ga je notri komaj še polovica. Potem sem pa pogledal še v žitno shram-bo in zdi se mi, da se je tudi žito čudovito hitro posedlo. Joj Katarina, kaj je vendar temu vzrok?«

»Oj ti ljubi naš odrešenik,« je vzklikni-la Katarina in sklenila roki. — »Čudno se ti zdi, kaj ne!« — »O Marko, saj pravim, vi moški še ne veste, koliko se porabi. Glej, krompir jemo vsak dan, za prašiče ga skuham vsak dan, pa še kravam ga večkrat po nekoliko narežem, da bolje po-molzejo; z žitom pa je ravno tako. Vsakih štirinajst dni je treba v mlin peljati, po-leg tega moram pa tudi ljubim putkam kaj dati. Brez jedi ne morejo živeti.«

»Vse je res, kar praviš, ljuba Katari-na,« je pripomnil Marko. »Toda toliko se pa vendar le ni porabilo od vsega. Veš, jaz nekaj drugega mislim.«

»Za boga križanega, kaj pa misliš, Marko? Le kar brž povej,« je hitela Kata-rina vsa preplašena.

»Veš, Katarina, jaz mislim, da hodi k nam nekdo — krast. Ne vem sicer kdo, toda, to pa vem, da je dovolj malovrednih ljudi v vasi, katerim so naše shrambe do-bro znane. In če kdo gre na to, že dobi ugodno priliko. Zato bo najbolje, da odslej klet in shrambo vse bolj skrbno zakle-pava.«

»Sveta Mati božja, prav praviš, Mar-ko, prav. Zaklepati bo treba, skrbno za-klepati. Vse to je mogoče pri naših sose-dih. Zlasti tu pri našem najbližjem sosedu nimajo nobene vere. Ako pa ni vere, tudi drugega dobrega ne more biti nič pri njih. Misliš, da se jim kaj zdi greh krasti? O vi vsi izvoljeni svetniki božji, o ti ljubi bog, zakaj si tako dober, da to dopustiš? Zakaj ga ne udariš?«

»Zakaj ne okamni takoj tam na me-stu, kjer krade?«

Po teh besedah je vzdignila Katarina roke in oči kvišku ter stala kakor zamak-njena, dokler jo ni šumenje v peči opom-nilo, da je močnik vskipel.

Marko pa jo je gledal s svetim stra-hom. »Oh, zakaj niso vsi ljudje tako dobri in pošteni,« si je mislil.

Drugi dan, ko sta se ravno pri živini mudila, je stopil v hlev sosed Mrak z žaklji pod pazduho ter rekel: »No, ravno prav, da sta doma. Bomo pa kar hitro vreče napolnili. Kaj ne, Marko, oves mi boš tudi dal?«

»Sosed moj, oprosti,« je rekel žalostno Marko, »prav nič ti ne morem prodati.«

»Kako da ne?«

»Zato, ker nimam!«

»Oj, pojdi, pojdi, saj si mi obljubil. In pa praviš, da nimaš. Če bi ne imel, bi ne dajal Katarini, da bi v Ljubljano vozila enkrat krompir, enkrat pšenico, enkrat pa kaj drugega.«

Pri teh zadnjih besedah nič hudo slutečega sosed, je pobledela Katarina kot zid. A le za hip, potem pa se je bliskoma zakadila proti njemu, da je ves prestrašen daleč odskočil.

»Ti zlo oj ti Kristus križani, ti lažnjivec peklenski, ti grešna duša, prav satan govori iz tebe, obseden si, da prideš motit poštene ljudi in jih skušat. Marko, beži!«

Tako je tulila vsevprek in vlekla Marka za seboj. Marko pa je stal kakor okamenel in široko je zija. Sosed pa, ki se je ta čas zopet zavedel, je dejal mirno:

»Katarina, ne bo nič s tvojimi ceremonijami. Moja dekla, ki tudi v Ljubljano vozi mleko, mi je pravila, ker te je videla, kaj si vse odvažala. Saj ravno ona mi je nasvetovala k vam. Ni pa vedela, kakor tudi jaz ne, da dela to Katarina brez gospodarjeve vednosti. Ha, ha, ha, Marko, vsaj veš sedaj, kako izvrstno dekle imaš.«

Vnovič se je zaničljivo zasmel nato pa je hitro odšel.

Kako sta se potem Marko in Katarina med seboj porazgovorila in pobotala, nam ni znano. Vemo pa, da sosed Mrak ni molčal, kajti malo dni pozneje vedela je že vsa vas o tem dogodku. Zvezda Katarine slave je bledela bolj in bolj. Poredneži so jo dražili z vsakojakimi osoljenimi dovtipi. Katarina pa se je jezila in klicala vse svetnike na pomoč.

Mogoče, da ji je jeza in žalost toliko škodovala, mogoče je pa tudi, da se je tako močno prehladila, resnica je, da je prilezla Katarina nekoč zelo bolna iz Ljubljane. Domov prišedša se je zakopala takoj v postelj ter stokala proti Marku:

»Oj, Marko, ti ne veš, kako me mrazi. Pa kako neusmiljeno me bode tu - le pod rebri. Marko, stopi gori na izbo, poišči nekaj kamelic, lipovega cvetja in šentjanževih rož. Potem pa vse skupaj v ponvi skuhaj in odlij. Morda me tak čaj nekoliko ogreje in pozdravi!«

Marko je ubogal. V eni uri je bil čaj gotov. Katarina je hlastno pila, kajti žejalo jo je neprestano.

Minuli so trije dnevi, a Katarini se ni hotelo obrniti na bolje. Postajala je vedno slabša.

»Marko,« je vzdihnila s slabim glasom — »nocoj mi je tako čudno. Želela bi, da greš po gospoda!«

In Marko je šel.

Pol ure kasneje se je že glasil zvonček proti Markovi hiši.

Precej dolgo se je pomudil župnik pri njej, a končno vendarle opravil vse potrebno za dolgo pot.

V jutro naslednjega dne pa so zvonovi v farni cerkvi milotožno oznanjali, da je potekla Katarini nit življenja.

Ta novica je vaščane precej iznenadila. Zmolili so glasno po stari navadi zanjjo par očenašev ter ugibali: »Kaj ji je vendar bilo, da jo je tako hitro vzelo?«

»Plučnico je imela, tisto hudo plučnico. Nič drugega ni bilo.«

»Morda je pa še notranji prisad pritisnil, zato je bilo tako hitro po njej!«

»Bog ji daj večni mir in pokoj!«

Drugi dan so odnesli Katarino tja proti farni cerkvi . . .

Na večer istega dne, ko so pokladali rajnico v »jamico tiho«, je prejel Marko dvojce terjatev iz Ljubljane. Ena je bila od nekega trgovca. Naštel je, koliko je Katarina vzela pri njem kave, sladkorja in drugih potrebščin, ne da bi plačala. On ji je rad dajal na upanje, ker je trdila, da bo vse plačal Marko.

Drugo pismo pa je bilo poslano iz neke žganjarne, kamor se je hodila rajna Katarina v »življenja dne« okrepčavat.

Ubogi Marko je kar odrevenel, ter se prijel za glavo. Sešteval je in sešteval, ter končno s težavo seštel, da znaša obojni dolg še nekaj čez sto kron.

»Niti vinarja ne plačam« — je zaval nesrečni starec. Dovolj je, da sem plačal ves pogreb iz svojega. Zakaj bi plačeval? Za vse, kar je trebalo pri hiši, dal sem ji vedno potrebni denar. Dvakrat ne bom plačal! Zakaj ji je pa dajal brez denarja. Sam naj gleda. In pa v žganjarni —, torej je bilo vendar res, kar so mi pripovedovali ljudje. O ti nesrečna ženska, bog ti daj mir v zemlji!«

In pomilovanja vredni mož si je pokrnil z rokami obraz.

Teden pozneje pa je bilo brati v nekem pobožnem listu:

»Pretekli teden je umrla v K Katarina P. Bila je zelo blaga in pobožna duša, ter skozi vse svoje življenje zgled dobre kristjanke. Kako je bila vneta za čast božjo, je razvidno najbolj iz tega, da je vkljub svojim bornim prihrankom zapustila petdeset kron farni cerkvi, petdeset kron pa škofovim zavodom. Svetila ji večna luč!«

Manica Komanova.

Čistnica uredništva.

Gg. I. Levičarju in Ant. Kodru v Karmelju. — Radi Vama potrjujemo, da novic iz Karmelja v našem listu ne pišeta vidva in da nista z novicami v prav nobeni zvezi. Uredništvo.

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Čitatelje in naročnike našega lista prosimo, da se v vseh zadevah, kjer žele nasvetov in poduka, obračajo na uredništvo »Slovenskega Doma«, ki odpre poseben predal za vprašanja in odgovore.

Dr. Ivan Oračen 683-1

se je vrnil in zopet ordinira
Wolfova ulica 12, I.

Išče se
kovač

oženjen na deželo. Obenem mora voditi v svoji režiji tudi **gostilno** in malo **prodajalno** in **trafiko**. Prednost imajo oni z **malo kavcijo**.
Oglasiti se je ustmeno ali pismeno do **novega leta** pri **Bartolu Poliču veleposestniku in trgovcu v Karlovcu. (Hrvaško.)** 69 2-1

Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarni „Evropa“
priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno
brivnico
in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.
Svoji k svojim! 20 52-22

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varne

BLAGAJNE

izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn **M. Adlersflügel**
Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug itd.
43 24-21

V. H. ROHRMANN

(prej Jože Strzelba)

LJUBLJANA

kupuje razne rastline, korenine, rožice, semena, lubje, divji kostanj, češminjev sok, jabolka za mošt, kosti, parklje, loj itd..
ima kot lastnik trvdke 40 24 22

M. PAKIČ

vedno največjo zalogo škafov, raznih lesenin, košar, fine žime, morske trave itd.

Tržne cene v Ljubljani

od dne 4. decembra do 8. decembra 1909.

	Cena			
	od	do	od	do
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	14	1	40
1 " " " II. " . . .	1	—	1	20
1 " " " III. " . . .	—	90	1	12
1 " telečjega mesa . . .	1	40	1	60
1 " praščjega mesa (svežega) . . .	1	80	2	—
1 " " " (prekajenega) . . .	1	80	2	—
1 " koštrunovega mesa . . .	1	04	1	12
Praščki na klavnici . . .	1	20	1	40
1 kg masla . . .	2	50	2	60
1 " masla surovega . . .	2	10	3	—
1 " masti praščje . . .	2	—	2	20
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	72	1	96
1 " slanine prekajene . . .	1	80	2	—
1 " sala . . .	1	88	1	96
1 jajce . . .	—	9	—	11
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 " " posnetega . . .	—	10	—	—
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 piščanec . . .	1	40	1	80
1 golob . . .	—	45	—	50
1 raca . . .	2	80	3	—
1 gos . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	5	80	8	50
100 kg pšenične moke št 0 . . .	47	—	—	—
100 " " " " 1 . . .	46	50	—	—
100 " " " " 2 . . .	46	—	—	—
100 " " " " 3 . . .	45	—	—	—
100 " " " " 4 . . .	44	—	—	—
100 " " " " 5 . . .	42	—	—	—
100 " " " " 6 . . .	39	50	—	—
100 " " " " 7 . . .	33	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	16	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	21	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	39	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	35	—	—	—
100 " ržene moke . . .	—	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	32
1 " graha . . .	—	—	—	—
1 " leče . . .	—	48	—	—
1 " kaše . . .	—	22	—	24
1 " ričeta . . .	—	20	—	22
100 kg pšenice . . .	28	—	—	—
100 " rži . . .	21	50	—	—
100 " ječmena . . .	18	—	—	—
100 " ovsa . . .	17	40	19	—
100 " ajde . . .	19	—	20	—
100 " prosa belega . . .	18	—	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze . . .	15	—	18	—
10 " krompirja . . .	4	60	4	80

Lesni trg.

Na trgu je bilo

— voz in — čolnov z lesom

Cena trdemu lesu od 10 K — h

do 11 K 50 h za m³.

Cena mehkeemu lesu od 9 K — h

do — K — h za m³.

Trg za seno, slamo in steljo.

Na trgu je bilo

— voz sena . . . 10 — 10 70

— " slame . . . 8 — 10 40

— " stelje . . . — — —

Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

Največja zaloga navadnih do najfinejših
otroških vozičkov

36 25—22 in navadne do najfinejše

žime.

M. Pakič
v Ljubljani.Neznanim naročnikom
se pošilja s povzetjem.Deset zapovedi za kmetovalca
in deset zapovedi za zdravjelepo tiskanih, prav zastoj in
franko po pošti dobi vsak, ki
piše ponje od lekarnarjaTrnkóczyja v Ljubljani,
zraven rotovža, 33 25—22

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto dne 4. decembra 1909.

Linc: 33, 28, 80, 88, 90.

Trst: 23, 76, 24, 62, 5.

Dvignjene v sredo dne 7. decembra 1909.

Praga: 26, 68, 48, 39, 40.

29 14—13

Z imenom

SINGER
se označujejo

najboljši šivalni stroji sveta.

Dobivajo se po vseh naših prodajalnicah.

Singer Co. deln. dr. za šivalne stroje.

Kočevje. Glavni trg šte. 79.

Najkoristnejše božično darilo.

Priporoča se manufakturna trgovina

JANKO ČEŠNIK
(pri Češniku) 55 8—8

Lingarjeva ulica

* LJUBLJANA *

Stritarjeva ulica.

Zaloga

modnega, svilnatega in volnenega blaga za ženske obleke
in bluže, perilni barhent za obleke, bluže itd.

Novosti

volnenih, ženilastih, rut, šerp, velike rute suknene in pletnene.

Zaloga

modnega blaga za moške obleke, površnike in zimske suknje.

Zaloga

garnitur zastorjev in raznovrstnih preprog.

Zaloga

odej šivanih, volnenih in pavalnotih, kocev, plaht i. t. d.

Popolna oprema za neveste.

Postrežba poštena.

Cene najnižje.

Splošno kreditno društvo

r. z. z. o. z.

v Gosposki ulici št. 7 18-8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun in jih obrestuje s 1. julijem 1909 po $4\frac{3}{4}\%$ brez odbitka rentnega davka; eskomptira menice in daje posojila na osebni kredit po $5\frac{1}{2}\%$ do $6\frac{1}{2}\%$.

Lastno premoženje znaša v deležih in zakladih . . . K 179.765-55
Skupna aktiva 1.242.166-77
Denarni promet v letu 1908 6.296.087-46

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

poleg Urbančeve manufakturne trgovine

priporoča

13 12-7

klobuke in slamnike

čepice, razno moško perilo, kravate, ovratnike itd.

Blago imam solidno, cene zmerne.

Postrežem točno.

Ljubljana Josipina Herrisch Židovske ul. 7.

priporoča svojo bogato zalogo

moških, ženskih in otroških čevljev

najnovejše oblike, zelo trpežne ter elegantne fasone, rjave in črne prave ameriške čevlje

37 25-17 za gospode in gospe.

Zunanja naročila točno.

Izborna

češko budejeviško pivo,

katero se prodaja v prid družbe sv. Cirila in Metoda

priporoča

40 24-21

glavna zaloga češke budejeviške pivovarne

v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 27.

Za božične praznike

nudiva slavnemu občinstvu v najinem najmoderneje urejenem zavodu z mlekom opitano, zaklano, opukano, iztrebljeno in na francoski način dresirano perotnino najfinejšega mesa in izbornega okusa, kakor: purane, gosi, race, kapune, pularde, kokoši za juho, piščance za peči in piščance za ocreti po najnižjih cenah.

P. n. perotninorejce opozarja na v najinem zavodu izrejeno kuretnino, jamčeno najčistejših pasem kakor: „Plym. Rocks“, „Orpington“, „Brahma“, „Wyandottes“, in „Mechelner“, ter na jajca od teh plemenjakov, katera oddaja po najnižje možnih cenah.

Zaloga različnega perja za pernice, blazine itd.

Ogled zavoda je vsakemu interesentu proti zglastitvi v najini pisarni dovoljen.

Z odličnim spoštovanjem

KRAPŠ & DITRICH

prvi in največji zavod za izrejo in opitanje perotnine na Kranjskem.

Zgornja Šiška pri Ljubljani.

Popravila in preobleke točno in ceno.

Popravila in preobleke točno in ceno.

Najcenejše solnčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča

12 25-22

Josip Vidmar

— v Ljubljani —

Pred Škofijo 19,

Stari trg 4,

Prešernova ulica 4.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnica K 3,000.000.

Stritarjeve ulice šteč. 2.

Rezervni fond K 300.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

52 52—15

Poštne hranilnice št. 12.921.

Ustanovljena leta 1896.

Posojilnica in hranilnica v Moravčah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
pisarna v hiši št. 1 (pri Tomanu)

sprejema in izplačuje hranilne vloge ter jih obrestuje po 4 1/4 % od prvega dneva vlaganja sledečega meseca in do konca meseca, po katerem se je izplačala vloga.

Uradne ure so ob nedeljah od 1. do 5. ure ter vsako sredo od 4. do 6. ure popoldne. 22 25—22

Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne, izvenzmi praznikov.

delavni staršev. Franc Šemrl, mizar.
Planina pri Raketu.

vajenca

sprejemem takoj v trajno delo. Vzajem
pa tudi 66 3—3

Mizarjskega pomočnika

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure dopoldne.

Obrestuje hranilne vloge po 4 3/4 % od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5 1/2 % in amortizaciji najmanj 1/2 %, na osebni kredit po 6 %.

2 25—22

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**, posojila se izplačujejo le ob **petkih**.

Stanje hranilnih vlog nad 36 milijonov kron:

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 1/4 % ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 4 3/4 % na leto. Z obrestmi ob enem pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5 % izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 1/2 leta. Kdor plačuje 6 % izposojenega kapitala, poplača dolg že v 33 letih. Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi poprej ako to hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Mestna hranilnica izdaja lične **domače hranilnike** proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači
v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici šteč. 3.

7 25—22

AGRO-MERKUR

osrednja nakupovalna in prodajalna zadruga v Ljubljani

reg. z. z. o. z.

Ljubljana, Janez Terdinova ulica št. 8.

Skladišče tudi v Trstu.

Agro-Merkur dobavlja svojim članom vse potrebščine za gospodarstvo ali za obrt, kakor poljedelske in druge stroje, umetna gnojila (superfosfate, tomaževo žlindro, soliter, kalijevo sol itd.), modro galico, žveplo, krmila, poljske pridelke, vse vrste semen, kolonijalno in špecerijsko blago itd.

Agro-Merkur prodaja pridelke in izdelke svojih članov.

Agro-Merkur se posebno posveča za nakup bizeljskih in dolenjskih, istrskih, dalmatinskih in goriških jamčeno pristnih in izvrstnih vin. Cene jako nizke.

Agro-Merkur ima jako obširno in ugodne zveze; zategadelj lahko vsakomur jako dobro in hitro postreže.

2 54—22

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon šteč. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti šteč. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1908
denarnega prometa

K 71.417.344-75

upravnega premoženja

K 17.519.983-93.

Obrestuje hranilne vloge

po $4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka rentnega
davka, katerega plačuje po-
sojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem
računu v zvezi s čekovnim
prometom ter jih obrestuje od
dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne
31. decembra 1908

kron 17.102.911-27.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z
 $\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$
brez amortizacije. Na menice pa po
 6% . Posojilnica sprejema tudi vsak
drug načrt glede amortizacije dolga.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

6 25—22